

Luminance Distribution Analyser LDA

Kalibrační protokol

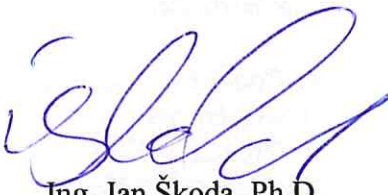
Číslo protokolu: 18320-LDA-2018-3/2020-5
Datum vystavení: 30. 11. 2020
Platnost kalibrace: 30. 11. 2022
Vystaveno pro: ELTODO OSVĚTLENÍ, s.r.o.
Novodvorská 1010/14
Praha 4, 142 01

Měřené součásti sestavy:

Výrobní číslo LDA: 18320-LDA-2018-3
Digitální fotoaparát: NIKON D7500 vč.: 6033008
Objektiv: SIGMA 135 mm f/1,8 DG 52234048
Korekční filtr: V(λ), id.č.: SFG13a-Sk041018/4

Zodpovědná osoba:

Ing. Jan Škoda, Ph.D.
2 vedoucí laboratoře světelné techniky

Schválil:

doc. Ing. Petr Baxant, Ph.D.
vedoucí pracovní skupiny

Metrolog:

Ing. Martin Motyčka

Výsledky kalibrace:

Konfigurace	k_L [counts/cd·m ⁻²]
Sigma 135 mm	8,203110325
Sigma 135 mm + ND 1000 filtr	7 260,32721

Nejistota měření jasu:

Typ nejistoty	Symbol	Hodnota
Celková rozšířená nejistota	u	9,1 %

$k_u=2$

Kalibrace byla provedena referenčním přístrojem s platnou kalibrací s návazností na NIST.

Celkový počet listů protokolu: 7

list 1

1. Účel kalibrace

Nalezení optimálních koeficientů pro výpočet jasu z naměřených obrazů pomocí přístroje LDA a vytvoření elektronické verze kalibrační databáze. Stanovení základních chyb měření.

2. Výchozí podmínky

Absolutní měření jasu vyžaduje úplné přizpůsobení snímacího senzoru křivce spektrální účinnosti optického záření normálního fotopického pozorovatele dle CIE 1931. Použitý snímací systém obsahuje tři typy senzorů: R, G, B. Z fyzikální podstaty není možné najít takové koeficienty, které by zajistily úplné spektrální přizpůsobení pro libovolný typ světelného zdroje. Proto je nutné pro přístroj LDA použít diferenční filtr $V(\lambda)$, speciálně navržen pro hardwarové přizpůsobení spektrální citlivosti fotoaparátu ke křivce spektrální účinnosti optického záření normálního fotopického pozorovatele.

3. Podmínky použití

Kalibrační protokol nesmí být bez písemného souhlasu dodavatele rozmnožován jinak, než v celkovém počtu stran. Změny a doplňky mohou být provedeny pouze dodavatelem, který protokol vystavil. Výsledky měření platí pouze pro přístroje uvedené v tomto protokolu. Protokol nenahrazuje úřední certifikaci a ověření certifikační autoritou. Postup kalibrace a výsledky měření pomocí přístroje jsou prováděny podle mezinárodních standardů a doporučení, zejména ČSN EN ISO/IEC 17025:2005 se zpětnou sledovatelností vazby na standardy definované NIST (National Institute of Standards and Technology).

4. Použité měřicí přístroje

Jasový normál: Integrovaná koule OL IS-670-LED Gooch & Housego
Referenční měřidlo: JETI Specbos 1211 UV, vč.: 2015926, kalibrace platná do 1. 9. 2021
Kontrolní měřidlo: Jasoměr Minolta LS-100, vč.: 72213028
Zdroj monochromatického světla: Gooch & Housego OL 750 se světelným zdrojem typu A

5. Metoda kalibrace

Kalibrace byla provedena na pracovišti laboratoře světelné techniky Ústav elektroenergetiky FEKT VUT v Brně, pomocí metodiky, která je výsledkem dlouhodobého výzkumu a vývoje pracoviště.

Kalibrace byla provedena přímým porovnáním hodnot získaných měření testovaným a referenčním měřidlem. Referenční měřidlo pracuje na principu radiometrického vyhodnocení rozložení energie ve spektru a z tohoto rozložení poté vypočte fotometrický jas dle křivky $V(\lambda)$ CIE 1931. Takto získanou hodnotu lze považovat za dostatečně přesnou pro daný účel dalšího provozního měření.

Přístroj LDA byl testován v několika oddělených sekvencích, kdy se kalibruje linearita vlastního snímače a jeho citlivost, korekce velikosti clonového čísla, korekce rychlosti závěrky, spektrální citlivost a geometrie objektivu. Testy byly prováděny pro normalizované světlo A o teplotě chromatičnosti 2856K. Pro zajištění homogenity jasu snímaného pole byl použit kulový integrátor o průměru 15,2 cm.

Při měření byl fotoaparát nastaven na **krok 1/3 EV** a citlivost **ISO o hodnotě 100**.

Kalibraci provedli společně pracovníci ústavu elektroenergetiky Ing. Jan Škoda, Ph.D., doc. Ing. Petr Baxant, Ph.D. a Ing. Martin Motyčka.

6. Podmínky měření

Měření bylo provedeno za standardních podmínek v zatemněné laboratoři bez přítomnosti rušivého světla a jiných parazitních vlivů.

Teplota vzduchu v laboratoři je $23\text{ °C} \pm 2\text{ °C}$, relativní vlhkost $35\% \pm 10\%$, tlak $104,0\text{ kPa} \pm 10\text{ kPa}$.

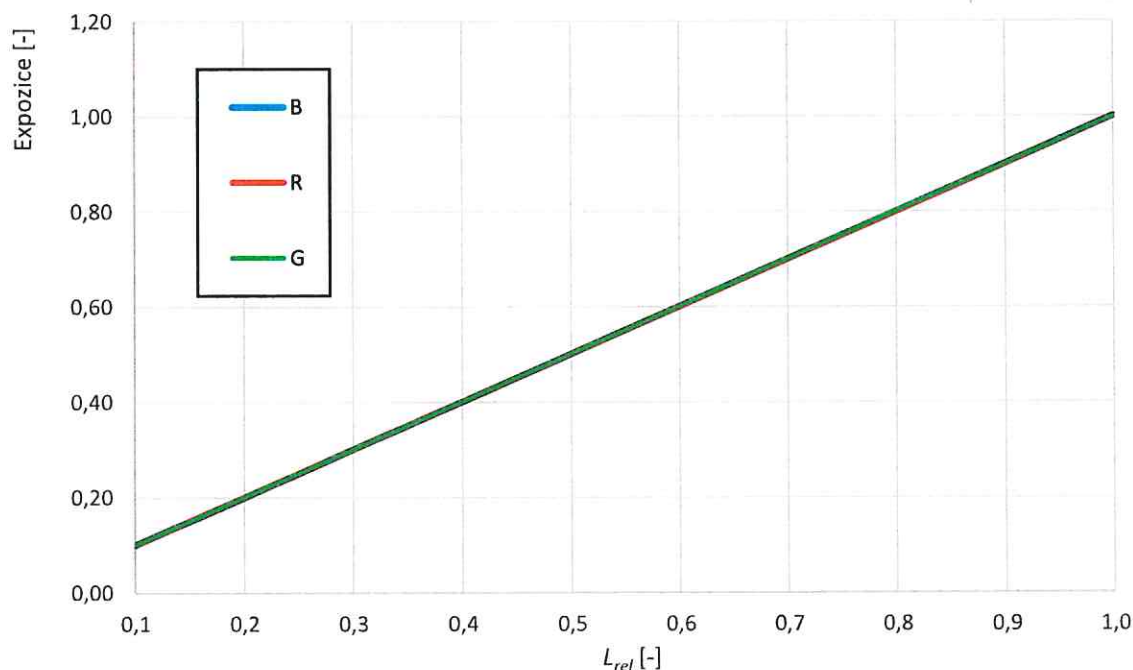
7. Výsledky kalibrace

Naměřená data z referenčního a testovaného měřidla byla zpracována a vyhodnocena řadou srovnávacích zkoušek, jejichž výsledkem jsou jednotlivé koeficienty, které se používají v přepočtových funkcích pro konverzi signálu z digitální fotografie zpět na jasovou informaci. Hodnoty byly vybrány ze statisticky významných vzorků tak, aby výsledky nebyly zatíženy nahodilými chybami. Kvůli zajištění spolehlivosti a opakovatelnosti měření, jsou koeficienty integrovány do elektronické podoby kalibrační databáze. Z hlediska uživatele však tyto údaje nejsou důležité, přístroj při měření a nastavení vhodného režimu správné koeficienty vybere sám.

Kalibrační databáze uložená v elektronické podobě tvoří nedílnou součást přístroje. Koeficienty se týkají přepočtu clonového čísla, expoziční doby, vlivu spektrálního složení světla a citlivosti vlastního snímacího čipu. Hodnoty a způsob použití koeficientů tvoří součást vnitřní architektury přístroje a nejsou uživatelsky dostupné. Ovládací program koeficienty používá automaticky při výběru vhodné kalibrační funkce.

Linearita snímače

V tomto kroku kalibrace se ověřovala linearita snímače, kdy byl snímač exponován jasovým normálem OL IS-670-LED a byla zkoumána jeho odezva, která byla porovnávána s referenčním spektrometrem JeTi SCB 1211 UV. Měření prokázalo výbornou linearitu použitého snímače. V následujícím grafu č. 1 jsou zobrazeny lineární závislosti jednotlivých senzorů: R, G, B.

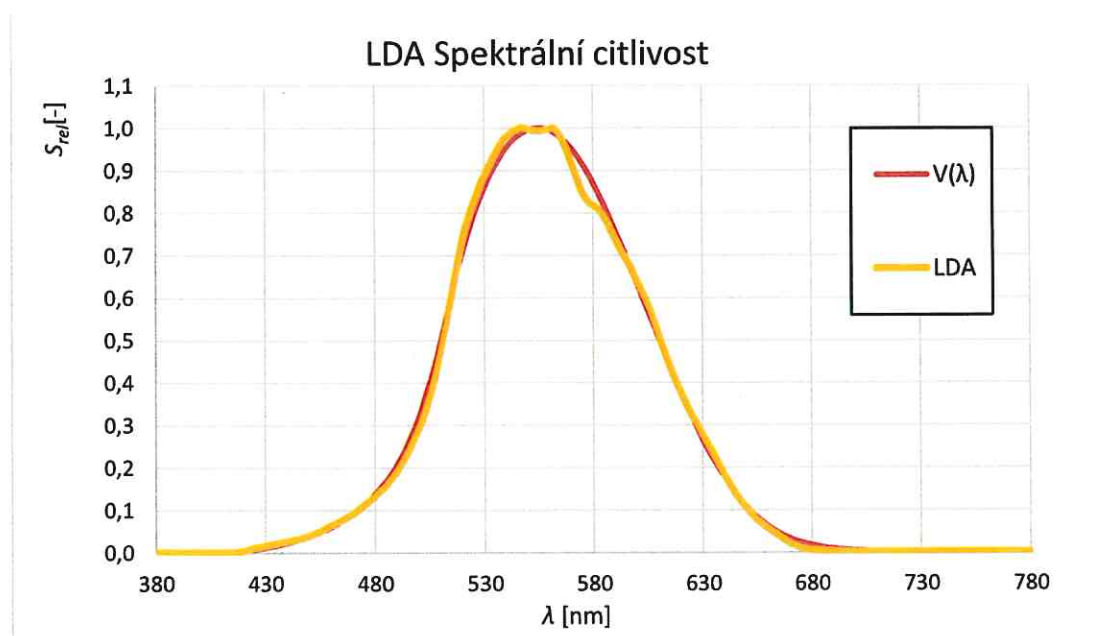
Graf 1 Linearita senzorů Nikon D7500

Spektrální citlivost

Spektrální citlivost detektoru včetně objektivu a filtru byla změřena pomocí dvojitého monochromátoru Gooch & Housego OL 750, který společně se světelným zdrojem typu A sloužil jako zdroj monochromatického světla.

V následujícím grafu č. 2 je zobrazena změřená spektrální citlivost jasového analyzátoru LDA s objektivem Sigma 135 mm f/1,8. Kvalitativní ukazatel odchylky spektrálního přizpůsobení je roven $f_1' = 3,2\%$.

Graf 2 Spektrální citlivost jasového analyzátoru LDA s objektivem Sigma 135 mm

Nodální body

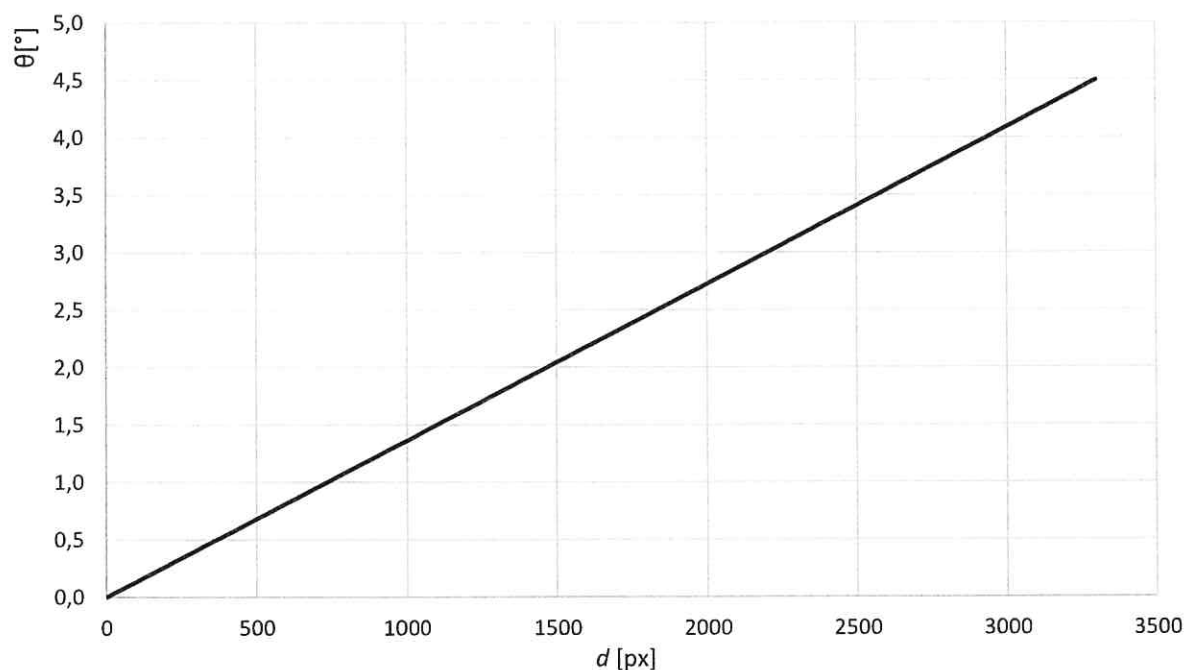
Pro objektiv Sigma 135 mm byla změřena hodnota nodálního bodu. Tento parametr je nezbytný pro korekci geometrie objektivu a pro panoramatické fotografování. Pro objektiv Sigma 135 mm byly změřeny nodální body ve vzdálenosti l_{FD} od závitového šroubu. Záporné znaménko značí směr od objektivu.

Tabulka 1 Vzdálenost nodálních bodů od závitového šroubu

Zaostření	l_{FD} [mm]
89 cm	-13,0
∞	-8,0

Geometrie objektivu

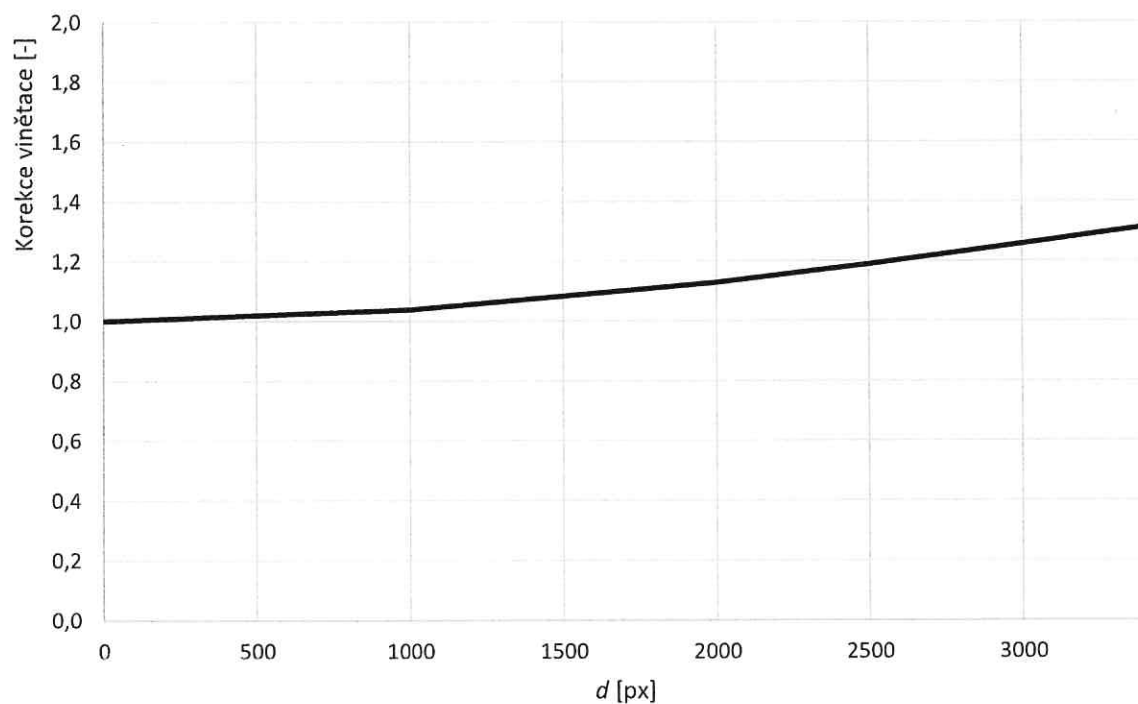
Pro korekci geometrie objektivu byly změřeny polynomy 1. řádu, které korigují úhly jednotlivých pixelů pořízeného snímku se skutečnou scénou. Tyto polynomy byly změřeny pro všechny roviny zaostření objektivu Sigma 135 mm. Příklad polynomu 1. řádu pro objektiv Sigma 135 mm pro rovinu zaostření 0,89 m je zobrazen v grafu č. 3. Nejistota kalibrace geometrie byla vyčíslena na hodnotu $u = 2\%$.

Graf 3 Polynom korekce geometrie objektivu Sigma 135 mm pro rovinu zaostření 0,89 m.

Vinětace objektivu

Korekce vinětace objektivu Sigma 135 mm byla změřena za pomoci jasového normálu Gooch & Housego OL IS-670-LED a speciálního polohovacího systému pro jednotlivá clonová čísla. Obecně platí, že vinětace se projevuje více na menších clonových číslech.

Graf 4 Korekce vinětace objektivu Sigma 135 mm pro zaostření na blízko při clonovém čísle $f/1,8$

Korekce ohniskové vzdálenosti

Korekce ohniskové vzdálenosti objektivu Sigma 135 mm byly změřeny na fotometrické lavici s normálem jasů Gooch & Housego OL IS-670-LED s normalizovaným zdrojem typu A pro všechny roviny zaostření.

Kalibrace na jasový normál

Kalibrace na jasový normál byla provedena s integrační koulí Gooch & Housego OL IS-670-LED s normalizovaným světlem typu A o teplotě chromatičnosti 2856 K a referenčního jasoměru JeTi SCB 1211 UV s návazností na NIST. V tabulce č. 2 jsou zobrazeny vypočítané citlivostní koeficienty k_L .

Tabulka 2 Citlivostní koeficienty pro LDA s objektivem Sigma 135 mm

Konfigurace	k_L [counts/cd·m ⁻²]
Sigma 135 mm	8,203110325
Sigma 135 mm + ND 1000 filtr	7 260,32721

8. Nejistoty měření

Výsledná rozšířená nejistota měření jasového analyzátoru LDA se vypočítá z nejistot typu A a B a koeficientu rozšíření $k_u = 2$. Nejistota typu A reprezentuje náhodné chyby během měření a také opakovatelnost měření. Nejistoty typu B se počítají ze systematických chyb. Mezi tyto nejistoty patří nejistota kalibrace na jasový normál pomocí referenčního spektrometru JeTi SCB 1211 UV, nejistota spektrálního přizpůsobení na křivku $V(\lambda)$, nejistota korekce vinětace, clony a ohniskové vzdálenosti.

Objektiv SIGMA 135 mm f/1,8 DG

Seznam nejistot měření včetně výsledné nejistoty měření jasů pro objektiv Sigma 135 mm je zobrazen v tabulce č. 3.

Tabulka 3 Seznam nejistot měření jasů jasovým analyzátozem LDA s objektivem Sigma 135 mm

Typ nejistoty	Symbol	Hodnota
Opakovatelnost měření (nejistota typu A)	u_A	0,9 %
Kalibrace na jasový normál pomocí referenčního jasoměru JeTi SCB 1211 UV ⁽¹⁾	u_{Bk}	2,4 %
Spektrální chyba měření spektra odlišného od typu A ⁽²⁾	u_{Bs}	1,4 %
Korekce vinětace objektivu	u_{Bv}	2,9 %
Opakovatelnost nastavení clony ⁽³⁾	u_{Bc}	1,3 %
Korekce ohniskové vzdálenosti	u_{Bo}	1,5 %
Kombinovaná nejistota	u_C	4,6 %
Celková rozšířená nejistota	u	9,1 %

Koeficient rozšíření $k_u=2$.

(1) Přístroj má platnou kalibraci s návazností na NIST do 1. 9. 2021.

(2) Nejistota spektrální chyby pro měření kompaktní zářivky o náhradní teplotě chromatičnosti $T_c=2700$ K v přímém směru.

(3) Nejistota při nastavení clony f/16

Rozšířená nejistota u

Při uvažování koeficientu rozšíření $k_u = 2$, který při normálním rozdělení odpovídá pravděpodobnosti pokrytí 95 %, byla stanovena celková rozšířená nejistota měření jasů na $u=9,1$ % pro objektiv Sigma 135 mm.

9. Závěr

Kalibrační protokol je nedílnou součástí sestavy přístroje LDA – Luminance Distribution Analyser a slouží jako dokument potvrzující existenci elektronické verze kalibračních dat, která jsou primárně používána dodaným přístrojem v softwarové podobě.

10. Zúčastněné osoby

Měření a kompletace přístroje se účastnili:

doc. Ing. Petr Baxant, Ph.D.

Ing. Jan Škoda, Ph.D.

Ing. Martin Motyčka